

Автори статті:
Катерина Усенко,
Катерина Косенко,
студентки,
Мелітопольський державний
педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Науковий керівник:
Лілія Євгеніївна Єрьоміна,
асистент кафедри соціальної
педагогіки та дошкільної освіти,
Мелітопольський державний
педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

МОЛОДІЖНІ РУХИ. СУБКУЛЬТУРА – ЦЕ ДОБРЕ ЧИ ПОГАНО?

Сучасний період соціально-економічного розвитку суспільства докорінно змінив вимоги до рівня вихованості, озброєння знаннями, формування характеру молодшої людини, яка вступає в самостійне життя. Актуальність нашого соціального проекту зумовлена кількома причинами:

- 1) Наслідування підлітками негативних вчинків представників субкультур різних епох;
- 2) «Руйнація» моральних цінностей особистості і суспільства.

Мета проекту: Сприяти формуванню позитивного світогляду учнів старших класів.

Завдання проекту:

1. Знайти оптимальні шляхи вирішення питань моральної деградації субкультур;
2. Сформулювати в учнів потребу гідного саморозвитку та самореалізації у суспільстві.

Очікувані результати реалізації проекту:

1. Підвищення рівня морального розвитку учнів старших класів;
2. Усвідомлення норм суспільного життя;
3. Сприяння правильному вибору щодо субкультурної приналежності.

Учасники проекту: учні 9-11 класів, класний керівник, соціальний педагог.

Етапи реалізації:

I - Підготовчий етап:

Передбачає засідання круглого столу (учні, класний керівник, соціальний педагог, та ін.) для обговорення значення поняття «субкультура» з метою виявлення рівня знань про дане питання

II - Основний етап:

Передбачає Цикл тренінгових вправ (див. табл. 1).

Таблиця 1.

Тренінгові вправи проекту
«Молодіжні рухи. Субкультура – це добре чи погано?»

"Хто є хто"	Учням пропонується переглянути фотокартки з зображенням представників молодіжних субкультур та на листку паперу перелічити їх позитивні та негативні риси. Потім, сидячі в колі, кожний учасник розповідає, що саме він "розгледів" у фотокартці
Перегляд фільму «Молодіжні субкультури»	Обговорення вражень від перегляду
Мій друг	Запропонувати учням пригадати, чи є в них хтось з друзів представниками молодіжної субкультури, якої саме. Що саме їх пов'язує? Чи є якісь особливості у спілкуванні, у світоглядних позицій?
Мініатюра	Учасники вправи розподіляються у пари. Ведучий роздає кожній парі карту з назвою однієї з субкультур, завдання учасників – створити ситуацію та відобразити її пантомімічно. Всі інші учні – мають відгадати про представників якої саме субкультури йдеться мова.

III - Заключний етап:

- Підбиття підсумків (проведення анкетування)

1. Субкультура – це особлива сфера культури, суверенне цілісне утворення усередині пануючої культури, що відрізняється власною системою цінностей, звичаями, нормами, традиціями. Особливе місце в числі різноманітних субкультур сучасного суспільства належить молодіжній субкультурі як специфічному, характерному тільки для цієї соціальної групи, способу поведінки, спілкування, проведення дозвілля, уявлення про світ, втілювані в особливому молодіжному способі життя.

Орієнтований перелік питань:

- Кого, на Вашу думку, можна вважати молодим?
- Що ви знаєте про субкультури?
- Які види субкультур ви знаєте?
- Чи зустрічалися у Вашому суспільстві представники різних субкультур?

2. Вступаючи у доросле життя, молодій людині треба засвоїти те, що було створено попередніми поколіннями, дізнатися і сприйняти усталені норми суспільного життя. Проте, цей процес не є простим. Не всі цінності, до яких прихильно ставиться старше покоління, сприймає молодь.

Причини виникнення молодіжних субкультур:

- Виклик суспільству, протест.
- Виклик родині, нерозуміння в родині.
- Небажання бути як усі.
- Бажання затвердитися в новому середовищі.
- Звернути на себе увагу.
- Не розвинена сфера організації дозвілля для молоді в країні.
- Копіювання західних структур, течій, культури.
- Релігійні й ідейні переконання.
- Відсутність мети в житті.
- Вікові захоплення.

Молодіжна субкультура представляється як фаза розвитку, через яку повинен пройти кожний. Її сутність - пошук соціального статусу. Неформальні об'єднання й рухи молоді мають певні функції. Однією з головних є можливість самореалізації, тобто суб'єктивного втілення. Молодіжні неформальні об'єднання являють собою форму альтернативної культури або контркультури. Це складне, багатопланове й динамічне явище, що має ряд специфічних і характерних рис. Молодіжна субкультура – будь-яке об'єднання молоді, що має власні елементи культури, а саме: мову (сленг), символіку (зовнішня атрибутика), традиції, тексти, норми і цінності. Кожен представник чи носій субкультури сприймає норми, цінності, картину світу, стиль життя та інше – за зразок свого існування.

Англійський соціолог М. Брейк виділяє такі субкультурні типи молоді:

1. Нормальна молодь;
2. Деліквентна молодь, культурні бунтарі;
3. Політично-активна молодь;

Загалом, можна виділити 5 головних характеристик молодіжних субкультур другої половини ХХІ століття:

- Специфічний стиль життя і поведінки;
- Наявність власних норм, цінностей, картини світу, які відповідають вимогам певних соціальних категорій молоді;
- Нонконформізм, протиставлення себе решті суспільства;
- Зовнішня атрибутика, яка має символічне значення;
- Ініціативний центр, який генерує тексти.

Інформаційне повідомлення:

Хіппі: ця субкультура виникла внаслідок виникнення у другій половині 60-х років 20-го століття у штаті Каліфорнія (США). В наш час досить складно знайти прихильників "хіпізму", які б свідомо називали себе "хіпі". Люди, які

зараховують себе до цієї категорії, воліють називати себе "я патлатий", "піпл", "системна людина" і навіть "людина".

Панк: Деякі панки вважають, що вони – справжні нащадки хіпі. Термін "панк" прийшов до нас з англійської мови і має дуже багато значень. Англійській "punk" означає "гниле дерево", "гниль", "непотріб", "неповнолітній сексуальний партнер" і все інше у цьому ж дусі.

Є два типи панків:

- люди належать до цього руху тому, що вони слухають відповідну музику (панк-рок музику);
- люди, які окрім того що слухають цю музику, ще і в житті сповідують панківські принципи.

Серед самих представників цього руху існує красива легенда про те, що панками стали хіппі, які розчарувалися в ідеї загальної любові. Панки часто носять чорні шкіряні куртки, люблять пірсинги. В їхньому стилі завжди присутня неохайність і недбалість. Грубий жаргон, близький до жаргону "зони". Поведінка непристойна. Багато хто з них вживає наркотики, спиртні напої, токсичні речовини. Плюси: може вони і є, але збоку їх не видно.

Мінуси: там, де з'являються панки, - бійки, грабунки, насильство з метою наруги над особистістю.

Упізнати **готів** не складе жодних труднощів. Гот обов'язково одягнений у чорне і в нього обов'язково мармурово-біла шкіра. Готика – явище естетичне, а похмурі образи – не більше ніж епатаж. Безглуздо шукати сенс життя в смерті – його там немає. Плюси: як правило, готи – це люди, які шукають натхнення, а значить творчі люди. І їх захоплення даною субкультурою ніщо інше, як просто спосіб насититися енергією. Мінуси: тут так само є небезпечні підтечії. Існують сатаністи. Саме люди з такої субкультури можуть піти на осквернення церковних предметів, жертвопринесення та інші дії.

Висновки. Юні «неформали» своєю активністю постійно випробовують дорослих на уміння мислити нешаблонно. Сьогодні треба допомагати людям, прагнучим, хай і незвичним чином, проявити свою цивільну позицію, заявити про власну думку. Актуальною для нашого проекту є думка письменника і публіциста Леоніда Жуховіцького, який запропонував три моделі ставлення до «неформалів»:

1. Не ставитися ніяк, тобто просто приймати їх як факт, спокійно і з розумінням.

2. Більш трудомістка, але і продуктивніша - заохочувати і стимулювати їх творчий початок, виділяючи хоч би скромні кошти на всілякі огляди, конкурси і фестивалі.

3. Вважати «неформалів» датчиками на тілі епохи, уважно вивчати їх свідчення і не ображатися на цей нестандартний інструмент пізнання.

Проведене анкетування на початку проекту і по його завершенню дало можливість визначити підвищення рівня обізнаності учнів щодо існування молодіжних рухів, значення субкультури у житті молоді та суспільства в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабенко Н.Б. Соціологія вільного часу і дозвілля: навчальний посібник. – К:ДАКККіМ, 2006
2. Соціологія культури (навчальний посібник), К-2002р.
3. Богданова І.М. Соціальна педагогіка: Навч. посіб. - К.: Знання, 2008. - 343 с.
4. Соціальна педагогіка / За заг. ред. А.И Капської. - К., Центр навчальної літератури, 2003. - 256 с.